

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Jitky Zavřelové a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: **nezl. H. A. T.**, zastoupený zákonnou zástupkyní T. L. N. (matkou), právně zastoupený Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Kašparovo náměstí 2271/5, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, se sídlem Hradčanské náměstí 182/5, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 4. 2025, čj. 302077-2/2025-MZV/VO, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2025, čj. 1 A 19/2025-28,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2025, 1 A 19/2025-28, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný rozhodl, že rozhodnutí Velvyslanectví České republiky v Hanoji ze dne 16. 1. 2025 o zamítnutí žádosti žalobce o krátkodobé vízum je v souladu s § 20 odst. 5 písm. g) zákona o pobytu cizinců. Žalovaný přisvědčil závěru, že manželství mezi matkou žalobce a občanem ČR bylo uzavřeno účelově s cílem požívat právo volného pobytu a pohybu podle směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. I vztah žalobce k nevlastnímu otci je tím pádem účelový. Dodal, že žádost matky žalobce o udělení krátkodobého víza byla taktéž zamítnuta. Žalobce nemůže do ČR samostatně následovat nevlastního otce, který k němu nemá žádná rodičovská práva.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou. Shora označeným rozsudkem městský soud žalobu zamítl. Ztotožnil se s důvody, na kterých vystavěl žalovaný nemožnost vyhovění žádosti žalobce. V podrobnostech odkazuje Nejvyšší správní soud na vyhledávací rozhraní přístupné na doméně www.nssoud.cz, kde je přístupné plné odůvodnění napadeného rozsudku.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření účastníků

[3] Žalobce (stěžovatel) se proti rozsudku městského soudu bránil kasační stížností. Předně dovozoval nepřezkoumatelnost rozsudku. Nesouhlasil ani s důvody, na kterých žalovaný a návazně městský soud postavili nemožnost vyhovění žádosti. V dalším okruhu námitek městskému soudu vytýkal procesní pochybení spočívající v nepřibrání jeho nevlastního otce jako osoby zúčastněné na řízení dle § 34 odst. 2 s. ř. s.

[4] Žalovaný ve vyjádření uvedl, že rozsudek městského soudu považuje za správný a přezkoumatelný. Zopakoval důvody, pro které nebylo lze žádosti vyhovět.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Jelikož v nyní projednávané věci rozhodoval specializovaný samosoudce, zabýval se Nejvyšší správní soud tím, zda je kasační stížnost přijatelná.

[6] Podle § 104a odst. 1 soudního řádu správního platí, že rozhodoval-li před krajským (městským) soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského (městského) soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. Nejvyšší správní soud, *Ostapenko*). V posuzované věci je dán druhý důvod přijatelnosti, spočívající v zásadním pochybení městského soudu.

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda je rozsudek městského soudu přezkoumatelný. Nepřezkoumatelnost totiž představuje vadu, pro kterou by musel napadený rozsudek zrušit bez dalšího.

[8] Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o zásadních a pro danou věc podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za mylnou (nálezy ÚS ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, nebo rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, čj. 4 As 5/2003-52, či ze dne 1. 6. 2005, čj. 2 Azs 391/2004-62).

[9] Vymezeným požadavkům městský soud dostal. Z odůvodnění rozsudku je zřejmé, z jakého skutkového stavu vyšel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Vypořádal všechny nosné žalobní námitky. Vypořádal i argumentaci stěžovatele čl. 1 odst. 4 vízového kodexu a vysvětlil, jak je nutné chápat požadavek „individualizovaného posouzení“ žádosti. Z rozsudku vyplývá i to, na základě jakých ustanovení nebylo lze žádosti vyhovět.

pokračování

[10] Dalším důvodem, pro který má Nejvyšší správní soud zrušit rozsudek městského soudu, představuje podle stěžovatele pochybení spočívající v nepřibrání jeho nevlastního otce jako osoby zúčastněné na řízení dle § 34 s. ř. s.

[11] S ohledem na níže uvedené důvody (vycházející z nedávného rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 22 Azs 285/2025, který se týkal sestry stěžovatele) shledal soud kasační stížnost přijatelnou a návazně i důvodnou.

[12] Podle § 34 odst. 1 soudního řádu správního platí, že *osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*

[13] Podle § 34 odst. 2 soudního řádu správního dále platí, že *navrhovatel je povinen v návrhu označit osoby, které přicházejí v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení, jsou-li mu známy. Předseda senátu takové osoby vyrozumí o probíhajícím řízení a vyzve je, aby ve lhůtě, kterou jim k tomu současně stanoví, oznámily, zda v řízení budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení; takové oznámení lze učinit pouze v této lhůtě. Současně s vyrozuměním je poučí o jejich právech. Obdobně předseda senátu postupuje, zjistí-li se v průběhu řízení, že je tu další taková osoba. O osobních údajích, o těchto osobách uváděných, platí přiměřeně ustanovení § 37 odst. 3.*

[14] Z citovaných ustanovení vyplývají dvě podmínky, které musí být splněny pro to, aby se určitý subjekt stal osobou zúčastněnou na řízení. První podmínka je materiální a splňuje ji ten, kdo je přímo dotčen na svých právech mj. vydáním nebo zrušením napadeného správního rozhodnutí. Pro splnění druhé (formální) podmínky musí subjekt výslovně soudu oznámit, že bude v řízení práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat. Teprve kumulativním splněním obou podmínek se subjekt stane osobou zúčastněnou na řízení (rozsudek NSS ze dne 18. 7. 2024, čj. 8 Azs 83/2024-39, bod 15). Nemusí se přitom jednat pouze o osoby, které byly účastníky předchozího správního řízení (§ 27 odst. 2 správního řádu). Okruh osob zúčastněných na řízení může být před soudem širší. Podstatné totiž je, aby se jednalo o osobu, která kumulativně splní materiální a formální podmínku vymezenou v § 34 odst. 1 s. ř. s. (rozsudek NSS čj. 8 Azs 83/2024-39, bod 22).

[15] Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu vychází též z toho, že se předpokládá aktivní postup soudu při zjišťování okruhu možných osob zúčastněných na řízení. Soud musí umožnit uplatňovat práva osob zúčastněných na řízení všem osobám, jejichž práva jsou napadeným rozhodnutím dotčena. To platí i v případě, že žalobce nesplní svou povinnost tyto osoby uvést v žalobě (rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2005, čj. 1 As 39/2004-75, č. 1479/2008 Sb. NSS). Pokud tak soud nepostupuje, zatíží řízení vadou, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (rozsudky NSS ze dne 2. 5. 2007, čj. 5 As 3/2007-68; ze dne 17. 1. 2014, čj. 5 As 140/2012-22).

[16] Rodinným příslušníkem občana EU je podle § 15 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *a) manžel, b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje, c) potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a d) potomek nebo*

předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.

[17] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře k řízení o povolení dlouhodobého pobytu za účelem společného soužití rodiny (§ 42a zákona o pobytu cizinců) a k řízení o povolení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU (§ 87b zákona o pobytu cizinců) již dovodil, že rodinné příslušníky cizince je třeba před správními soudy obecně považovat za osoby přicházející v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení. Vyložil, že primárním nositelem práva ke sloučení rodiny (ať už v případě dlouhodobého nebo přechodného pobytu) je rodinný příslušník, od kterého cizinec svůj pobytový titul odvozuje (rozsudek NSS ze dne 18. 2. 2022, čj. 5 Azs 308/2020-76, bod 16; rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2023, čj. 8 Azs 140/2022-30, bod 19 a 22). Později obecněji uvedl v kontextu řízení o povolení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU, že kromě cizince, jemuž není přechodný pobyt na území ČR udělen, mohou být daným rozhodnutím dotčeni na svém právu na soukromý a rodinný život i jeho rodinní příslušníci. Řízení o vydání pobytového oprávnění se tak netýká pouze stěžovatele samotného, ale přímým způsobem zasahuje také do práv jeho rodinných příslušníků (rozsudek NSS, čj. 8 Azs 83/2024-39, bod 21).

[18] Judikatura rozlišuje, zda jde o rodinné příslušníky ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců nebo jiné rodinné příslušníky. U rodinných příslušníků v užším slova smyslu podle § 15a zákona o pobytu cizinců je dotčení práv zjevné již z pouhé podstaty řízení o povolení pobytu za účelem společného soužití rodiny na území (rozsudky NSS, čj. 5 Azs 308/2020-76, body 16 až 18; a ze dne 29. 11. 2023, čj. 8 Azs 140/2022-30, body 19 a 22). Pokud má cizinec v ČR i jiné rodinné příslušníky v širším slova smyslu, s nimiž na území žije, pak správní rozhodnutí může zasáhnout rovněž do jejich práva na soukromý a rodinný život, pokud ho s daným cizincem vedou. U těchto rodinných příslušníků však bude klíčové, zda bude dotčení na jejich právech pro městský soud dostatečně zjevné. V tomto ohledu bude stěžejní obsah správního spisu a žalobních námitek (rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 8 Azs 83/2024-39, bod 21).

[19] Zájmy rodinných příslušníků jsou sice s těmi žalobcovými provázány, ale přesto jsou odlišitelné a rodinní příslušníci mají zajisté právo je v řízení o žalobě hájit coby osoby zúčastněné na řízení (rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2023, čj. 8 Azs 140/2022-30, bod 17).

[20] Pro posouzení nyní projednávané věci je tedy ve shodě s již existující judikaturou třeba zodpovědět tři otázky: (i) zda některý z rodinných příslušníků stěžovatele splňoval materiální podmínku podle § 34 odst. 1 soudního řádu správního (ii) zda městský soud zatížil své řízení vadou, pokud se takové osoby z úřední povinnosti nedotázal, zda hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení (zda bylo dotčení práv potenciální osoby zúčastněné na řízení zjevné), a (iii) zda tato vada mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé.

[21] Stěžovatel žádal o krátkodobé schengenské vízum podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Toto nařízení nerozlišuje druhy krátkodobých víz podle účelu cesty. Nicméně účel cesty je žadatel

pokračování

povinen deklarovat. Podle čl. 14 odst. 1 písm. a) je žadatel povinen při podání žádosti o udělení jednotného víza předložit doklady uvádějící účel cesty. Podle čl. 32 odst. 1 písm. a) se žádost o udělení víza zamítne, pokud žadatel nezdůvodní účel pobytu. Žádost je také nutno podat na vzorovém formuláři (který je přílohou č. 1 vízového kodexu). Ten v poli č. 23 vymezuje účely, pro které lze žádost o vízum podat. Jde např. o turistiku, obchod nebo kulturu. Obsahuje ale i účel návštěva rodiny nebo přátel.

[22] Právě ke krátkodobému schengenskému vízu za účelem návštěvy rodiny lze pak podle Nejvyššího správního soudu vztáhnout závěr, že rodinné příslušníky cizince vyjmenované v § 15a zákona o pobytu cizinců, které cizinec hodlá v Česku navštívit, je třeba před správními soudy obecně považovat za osoby přicházející v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení. Platí totiž, že řízení o žádosti o krátkodobé vízum za tímto specifickým účelem se netýká pouze práv žadatele. Rozhodnutí z něj vzešlé může zasáhnout i do práva na soukromý a rodinný život rodinných příslušníků podle § 15a zákona o pobytu cizinců. Nejen cizinec žádající o krátkodobé schengenské vízum za účelem návštěvy rodiny nebo přátel může mít zájem na kontaktu se svými rodinnými příslušníky. Jsou to právě i rodinní příslušníci takového cizince, jejichž právo na soukromý a rodinný život může být tímto rozhodnutím dotčeno. Obsahem rodinného života, tedy jaké zájmy jsou tímto právem chráněny, je uchování a rozvíjení sociálních a citových vztahů, zejména formou kontaktů a často i vzájemného soužití, mezi osobami tvořícími rodinu.

[23] V posuzované věci je existence soukromého a rodinného života mezi stěžovatelem a jeho nevlastním otcem přímo předmětem sporu. Stěžovatel tvrdí, že jeho vazba k nevlastnímu otci je dostatečně silná. To přitom nelze a priori vyloučit, neboť jde o manžela jeho matky. Jde o otázku, ke které by se jistě nevlastní otec mohl relevantně vyjádřit. Měla by proto být v řízení posouzena i za případné účasti nevlastního otce stěžovatele. Otec stěžovatele tedy splňuje materiální podmínku podle § 34 odst. 1 s. ř. s.

[24] Nejvyššímu správnímu soudu neuniklo, že stěžovatel mohl nevlastního otce označit jako osobu zúčastněnou na řízení již v žalobě. Jak však vyplývá z judikatury uvedené výše, to nemůže mít za následek rezignaci městského soudu na povinnost zjišťování okruhu možných osob zúčastněných na řízení. Splnění materiální podmínky je nadto v nyní projednávané věci zjevné. Jednak žalovaný posuzoval intenzitu vztahu mezi stěžovatelem a jeho nevlastním otcem, jednak stěžovatel v žalobě uplatnil námitky směřující proti tomuto posouzení. Městský soud proto mohl bez jakýchkoliv obtíží seznat, že se napadené rozhodnutí žalovaného dotýká rovněž práv nevlastního otce. Tím, že jej nevyrozuměl, mu znemožnil splnit formální podmínku pro uplatňování práv osob zúčastněných na řízení. Řízení o žalobě tedy zatížil vadou.

[25] Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší odhadovat konkrétní argumentaci osoby zúčastněné na řízení v případě, že by jí bylo umožněno uplatňovat její práva (není ostatně ani zřejmé, zda by tato práva skutečně uplatnila). Stejně tak si je soud vědom toho, že osoba zúčastněná na řízení nemůže rozšířit rozsah přezkumu mimo rámec vymezený uplatněnými žalobními body. Nelze však v nyní projednávané věci vyloučit, že případné vyjádření této osoby mohlo být významné pro posouzení žalobních bodů městským soudem, tj. mohlo ovlivnit přezkum rozhodnutí žalovaného městským soudem. Stěžovatel svou žádost odůvodňuje právě existencí vztahu k nevlastnímu otci. Tvrdí, že jeho vazba k němu je

dostatečně silná a nezávislá na jeho vztahu s jeho matkou. Vada řízení před městským soudem proto může mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Nejvyšší správní soud z tohoto důvodu napadený rozsudek zrušil (obdobně srov. rozsudek ve věci sp. zn. 22 Azs 286/2025).

[26] Nejvyšší správní soud se s ohledem na povahu procesní vady nemohl zabývat ostatními kasačními námitkami stěžovatele. Případná procesní aktivita osoby zúčastněné na řízení může ovlivnit podobu vypořádání žalobních námitek ze strany městského soudu (zejména pokud jde o otázku existence vztahu mezi stěžovatelem a osobou zúčastněnou na řízení). Vypořádání kasačních námitek by proto v tuto chvíli bylo předčasné. Městský soud v dalším řízení vyrozumí možnou osobu zúčastněnou na řízení podle § 34 odst. 2 s. ř. s. a spolu s poučením ji vyzve k oznámení, zda bude v řízení uplatňovat svá práva. Následně městský soud při vypořádání žalobních bodů přihlédne k případné procesní aktivitě této osoby.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 soudního řádu správního rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 soudního řádu správního).

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 soudního řádu správního).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. května 2026

Tomáš Foltas
předseda senátu